

runt aliqua Concilia illorum jussu convocata, non nisi accedente Rom. Pontificis consensu effectum habuere; actio autem Imperatoris adhibebatur ut mere executoria, et ad obstacula remouenda, et subsidia tribuenda tum episcoporum viatico, tum ipsi Concilio.

2.º In Conc. oecumenico IV (Chalcedonensi) Legati pontificii Dioscorum, patriarcham Alexandrinum, in Actione 1.^a statim accusarunt, quod Concilium generale, absque Romani Pontificis auctoritate, convocare ausus esset: «Quod numquam factum fuit, numquam licuit,» dicentes. Item, in Oecum. VII (Nicaeno II), Act. 6.^a, reprobarunt Patres Iconomachorum Conciliabulum, «Quia non habuit cooperantem illius temporis Papam vel sacerdotes ejus, neque, per legatos, neque per encyclicam epistolam, ut postulat lex Conciliorum.»

3.º Ratio est, quia convocatio generalis Concilii respicit universalem Ecclesiam: sed principes laici in Ecclesiam nulla gaudent actione: episcopi, etiamsi patriarchae vel cujusvis auctoritatis, non nisi restrictam habent: solus autem Rom. Pontifex est totius Ecclesiae caput, ut probatum fuit: ergo a Pontifice Rom. tantum potest Concilium universale legitime convocari.

115. Dices 1.º: potest accidere quod schisma fiat inter dubios Pontifices: poterunt ergo convenire episcopi ut bono universali provideant, seu ut Concilium habeant generale.

Resp. Nego *conseq.* Non enim ad Concilium universale poterunt convenire, sed tantum ut provideant electioni episcopi romani, (qui exinde erit summus pontifex), si aliud non suppetat medium canonicum ad electionem exequendam: qua perfecta, Pontificis erit, vel Concilium convocare, vel episcopos ad suas mittere sedes.

Dices 2.º: Quid si evaderet Papa haereticus?

Resp. Injuriosam esse hypothesim et temerariam, cum id per tot secula non evenerit: verum, ea data, id fieri oporteret quod Papa mortuo faciendum est; non autem universale Concilium, quod, sine capite, repugnat.

§ II.

A quo confirmandum Conc. generale.

116. **Dico II.** Ut effectum obtineant Concilii generalis decreta, debent a Romano Pontifice confirmari.

1.º Prob. Juris plurima sunt testimonia: antiquum refert Socrates decretum, nec non Sozomenus, auctores graeci, quo

id firmatur (1). Gelasius I (2) ait: «Quod firmavit in synodo »Sedes Apostolica, hoc robur obtinuit: quod refutavit, habere non »potuit firmitatem.»

2.º Facto ipso constat: omnia enim Oecumenica Concilia confirmationi Rom. Pontificis fuere subjecta: de Conc. I., id est, Nicaeno testatur Synod. Romana (a. 484) sub Felice III: «Trecenti octodecim patres apud Nicaeam congregati, sequentes dominicam vocem, confirmationem rerum gestarum atque auctoritatem sanctae Romanae Ecclesiae detulerunt.» Conc. Oecum. VII, Constantin. III sic scripsit Pontifici: «Quia autem necessum est ut omnia quae consecuta sunt, sanctitati tuae significentur, non potuimus non scribere.» Quid plura cumulemus? Si placeat, consulas Theologiae positivae, et SS. Canonum Auctores.

3.º Ratione facile confirmabis. Concilium generale eatenus Ecclesiae habet auctoritatem, quatenus eam repraesentat: atqui donec Capitis accedat assensus et adprobatio, nequit decretum ullum ab Ecclesia nuncupari, quae *una* essentialiter existit: ergo.

§ III.

A quo praesidendum Conc. generale.

117. **Dico III:** Praesidentia et regimen Concilii generalis ad Pontificem spectat Romanum, vel legatos ipsius.

Res aperta est: qui enim Ecclesiae praees, ut caput et culmen sacrae hierarchiae, et Concilio generali praesidere debet, et agendis ab eodem. Hinc in Chalcedonensi Conc. non solum accusatus ac damnatus est Dioscorus, quod convocasset Conc. generale, sed quod, inconsulta Romana Sede, eidem praeesse sit ausus.

§ IV.

Qui convocandi ad Conc. generale.

118. **Dico IV:** Ad Concilium generale oportet omnes advocari Ecclesiae episcopos.

Id patet: quoniam omnes aequaliter positi sunt ab Spiritu S. ad regendam Ecclesiam Dei, ut testatur Apostolus (3): non esset ergo *generale* Ecclesiae Concilium, si aliqui excluderentur.

(1) Socrat., l. 2, cc. 8, 117: Sozom. l. 3, c. 10. — (2) L. de Anath. — (3) Act. XX, 28.

Non tamen opus est, omnes *de facto* accedere, qui jus habent; cum enim res sit moraliter impossibilis propter rerum humanarum contingentias: si caput Ecclesiae adest, et ea membra, quae moraliter cum ipso convenire queunt, moralis erit Ecclesia representatio. Deinde constanti experientia omnium seculorum patet; noluisse Deum moralem ejusmodi impossibilitatem miraculose impedire, sed eos tantum convenisse episcopos in generalia Concilia, prout rerum adjuncta patiebantur.

Nota: ex privilegio, praeter episcopos, posse advocari ad Concilia alios inferioris ordinis in ecclesiastica hierarchia, uti generales superiores Ordinum, abbates, etc. Delegata enim potestas tum ad docendum, tum ad regendum constanter in usu Ecclesiae fuit. (Vide Bellarminum, de *Conciliis*, l. 1, c. 17 et seq.)

Corollarium. Pro accurato definitionum conciliarium in doctrina theologica usu, recolas Regulas alibi (1) traditas.

§ V.

Quae sit auctoritas Conciliorum particularium.

119. Cum errare valeant Concilia, etiam universalialia, donec a supremo capite fuerint confirmata, jure inquires; quam praesentent auctoritatem particularia, seu regionalia concilia a catholicis episcopis legitime constituta?

Dico V. Si decreta mere disciplinaria ediderint particularia Concilia, vim legis habebunt in omni loci conditionis convenientium episcoporum.

Certa et catholica ejusmodi est propositio, et aperte fluit ex supra statutis. Et quidem Synodus Trid. (2) docet: «Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc hierarchicum ordinem praecipue pertinere, et positos, sicut idem Apostolus ait, a Spiritu Sancto regere Ecclesiam Dei.»

Vide hac de re alibi laudata Patrum testimonia (3).

Nota: Juxta ordinariam episcoporum auctoritatem intelligenda est propositio: potest namque Summus Ecclesiae Pontifex suae subicere revisioni et approbationi ejusmodi regionalium Conciliorum decreta, ut effectum obtineant.

120. **Dico VI.** Cum decreta proferunt doctrinalia peculiaris (imo et generales) episcoporum conventus; etiam si assensus fidei divinae minime debeatur;

(1) Disq. I, DE PROLEGOMENIS, n. 62.—(2) Sess. XXIII, C. 4.—(3) Thes. VI, n. 32.

2) obsequiosa tamen debetur reverentia, quatenus illis neque est contradicendum, neque assensu contrario renitendum; 3) donec horum auctoritas, potiori vel aequali non eliditur auctoritate.

1.^a Pars ex eo patet, quod fides assensum *super omnia* firmum exigit; qui, proinde, non nisi infallibili congruit auctoritati.

2.^a Pars consequitur ex traditis: sunt, nempe, episcopi ad edocendos sibi subditos constituti qui proinde suum tenentur audire et sequi pastorem et doctorem, donec a jure suo non decidat.

3.^a Pars, praeterquam quod ex se patescit, ex Ecclesiae roboratur historia et exemplis. Cum Nestorius, Constantinopolitanus patriarcha errores populum suum concionando edocere tentavit, non tantum clerici et monachi haeresiarchae obstiterunt, sed plebs etiam laicorum infremuit adversus lupum, non jam pastorem, gregem sibi commissum dilacerantem. Scilicet, communi fidelium sensu roborati et priorum episcoporum, quorum doctrinam et fidem susceperant, inhaerentes vestigiis, impii pastoris vocem audire renuerunt.

Ad rem apposite Augustinus (1): «Quis nesciat, sanctam »Scripturam canonicam... omnibus posterioribus episcoporum litteris ita praeponi, ut de illa omnino dubitari et disceptari non possit, utrum rectum sit, quicquid in ea scriptum esse constiterit; »episcoporum autem litteras, quae post confirmatum canonem vel »scriptae sunt vel scribuntur, et per sermonem forte sapienterem »cujuslibet in ea re peritioris, et per aliorum episcoporum graviorum auctoritatem, doctoremque prudentiam, et per Concilia licere »reprehendi, si quid in eis forte a veritate deviatum est? Et ipsa »Concilia, quae per singulas regiones vel provincias fiunt, pleniorum Conciliorum auctoritati quae fiunt ex universo orbe christiano, sine ullis ambagibus cedere?... Nam et Concilia posteriora »prioribus apud posteros praeponuntur, et universum partibus »semper jure optimo praeponitur.»

THESES XIII.

Romani Pontifices potestatem habent regendi et gubernandi universam Christi Ecclesiam etiam collectim sumptam; proinde Primatus ille quo donantur, quatenus centrum existunt et culmen christiana hierarchiae (2), non est solius honoris prima-

(1) De bapt. contra Donat. l. 2, 4 et 14. — (2) Supra Thes. VIII, n. 51.

tus, et veluti signum tantum unionis; sed primatus jurisdictionis, et una ac personalis suprema potestas.

Nota 1.º: Complexa forsitan admodum videbitur thesis haec; verum, si sensum perpendas, simplex est, nempe: *potestatem inesse Romanis Pontificibus regendi universam Ecclesiam*; cetera autem sensum explicant hujusce potestatis, vel consecraria sunt inde deducta. Quid enim indicatur regendae societatis potestate, nisi eam ad proprium finem ducendi moralis facultas? Quis autem sit Ecclesiae finis, supra dictum est (1).

Nota. 2.º Nonnulli, ex iis qui Gallicani olim vocabantur, cum Rom. Pontificum primatum authenticis probatum documentis negare omnino non valerent, eidem praecipuam vim detrudere conati sunt, dicentes: in mero honore et unitatis signo repositum esse. Propterea inferimus ultimum theseos consecrarium ad ejusmodi improbandum errorem.

122. Probr. 1.º In primis ad fidem spectat catholicam theseos doctrina, a Concilio Vaticano confirmata (2): «Si quis dixerit, Romanum Pontificem habere tantummodo officium inspectionis vel directionis, non autem plenam et supremam potestatem jurisdictionis in universam Ecclesiam, non solum in rebus, quae ad fidem et mores, sed etiam in iis quae ad disciplinam et regimen Ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent; aut eum habere tantum potiores partes, non vero totam plenitudinem hujus supremae potestatis: aut hanc ejus potestatem non esse ordinariam et immediatam, sive in omnes et singulas ecclesias, sive in omnes et singulos pastores et fideles; anathema sit:» Insuper constat thesis Concilii Florentini decreto eandem definientis.

Nota. Cum clare elucescat Ecclesiae docentis auctoritas ad christianam doctrinam semper et ubique docendam (3), necnon et infallibilitas in verbo Dei tradendo (4); jure possemus hac una et prima ratione probationem theseos concludere; verum si forsitan in ignarum aliquem vel protervum offendas, qui nolit Ecclesiam audire, antiquiora aliqua adjiciemus documenta.

123. Probr. 2.º Supra (5) ex SS. Litterarum testimoniis primatum ostendimus Petri et ejus successorum Rom. Pontificum; id est, centrum et culmen eos esse totius christianae et ecclesiasticae hierarchiae. Ex quibus sic argumentamur: testimonia ista, scilicet: *Super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam... Quaecumque solveris super terram, erunt... Pasce oves meas...* testimonia,

(1) Thes. IV, n. 21. — (2) *Pastor aeternus*, c. III. — (3) Thes. V, n. 25. — (4) Thes. XI, n. 92. — (5) Thes. VIII, n. 51.

inquam, ista non solum honorem indicant, vel unitatis signum, vel loci praecellentiam, sed regendi potestatem seu jurisdictionem. Atqui honoris primatum, et signum unitatis, et praecellentiam loci Ecclesiam respicere universam, etiam collectim sumptam, ut in Conciliis, fatentur adversarii; ergo vi eorumdem testimoniorum et pari jure fateri debent, Romanis Pontificibus fuisse jurisdictionem datam in universam Ecclesiam, etiam collectim sumptam. *Minorem* nequeunt adversarii in dubium revocare: etenim, Romanos Pontifices omnibus oecumenicis praefuisse Conciliis, omniaque adprobasse, quae autem non probaverunt vigore caruisse, universa testatur historia: ergo res est indubia, honoris primatum, praecellentiam loci, et unitatis signum necessarium, respicere in Romanis episcopis universam Ecclesiam collectim sumptam.

Major autem propositio ita obviam elucet ex sola testimoniorum illorum lectione, ut prorsus supervacanea videatur ulterior explanatio. Vocat Christus Ecclesiam ovile suum, gregem suum, et committit Petro oves suas regendas, seu pascendas; numquid potest pastor oves pascere, sine regendi eas potestate? Seu, numquid potest societas ulla ad suum perducere finem, absque potestate gubernandi, id est, ad finem eam perducendi? Item: omnis societas in auctoritate et potentia regiminis solidatur et subsistit: sed fundamentum Ecclesiae constituitur Petrus cum successoribus suis, juxta laudata testimonia: ergo veram indicant jurisdictionem. Item: *claves* habere regni et civitatis, efficaciter posse *ligare* vel *solvere* in ordine ad societatis finem, non minus indicat jurisdictionem et potestatem, quam voces ipsae *jurisdictio* et *potestas*. Denique, episcoporum auctoritas ad oves sibi commissas gubernandas, non aliis clarioribus designatur verbis in sacra Scriptura: sed nullus dubitat episcopus de vera sibi tradita jurisdictione ad gubernandum; ergo neque dubitare fas est, in iis testimoniis, non de solo honore et praecellentia esse sermonem, sed de vera jurisdictione et gubernandi potestate. Christus ipse se pastorem, nosque oves suas appellat: sed abs dubio veram id jurisdictionem indicat in omnes oves, sive individuatim, sive collectim sumptas; hoc est enim pastoris propriissimum, oves suas regere tum singillatim, tum omnes simul; ergo dum ovium suarum pastorem constituit Jesus Petrum et successores ejus, dat pariter jurisdictionem in singulas et omnes simul.

124. Probr. 3.º In primis sententias perpendas supra (1) traditas, quibus vera jurisdictio et summa auctoritas Rom. Pontificis patet.

(1) Thes. VIII, n. 55.

cit, non autem mera ordinis praecellentia: videas ibidem (n. 56) et Athanasium idem testantem. Conc. Oecum. III Patres dixerunt in sententia adversus Nestorium: «Coacti per sacros canones et epistolam Coelestini Romanae Ecclesiae episcopi, ad hanc contra eum sententiam necessario venimus:» potestatem ergo exercebat regendi Ecclesiam, et quidem collectim sumptam, Romanus Pontifex. Synodus Oecumen. IV, sic Rom. episcopum rogabat: «Rogamus et tuis decretis nostrum honora iudicium, et sicut nos capiti in bonis adjicimus consonantiam, sic et summitas tua filiis, quod licet, adimpleat.» Ecce, concilium generale, id est, Ecclesia collectim accepta, se subjectam profitetur auctoritati Pontificis Romani: et quidem ipsa capitis sententia et responsio comprobavit, supra ipsum Concilium veram possidere jurisdictionem, non solum honorem; decretum enim quoddam Concilii rescidit Pontifex, nec inde vigorem habuit ullum. Anatholius, episcopus Constantinopolitanus, excusavit quod id decrevisset Concilium, aitque: «Cum et sic gestorum *vis omnis et confirmatio* Vestrae Beatitudinis auctoritati fuerit reservata.» Quo manifestum est, credidisse Patres auctoritatem Pontificis Rom. eminere supra concilium generale. Parem protestati sunt subjectionem Patres Conc. generalis VI, Constantinop. III. in epistola synod. ad Agathonem Papam: «Itaque tibi, ut primae sedis antistiti (major in voce graeca vis; ὡς πρωτοζώνη σοι, tibi ut supremae potestati) universalis Ecclesiae, quid agendum sit relinquimus, stanti super firmam fidei petram, libenter, acquiescentes verae confessionis litteris a vestra paterna Beatitudine ad piissimum Imperatorem missis: quas, ut summo Apostolorum veritate divine praescriptas, agnoscimus... Orthodoxae autem fidei splendidam lucem vobiscum clare praedicavimus. Quam ut iterum per honorabilia vestra rescripta confirmetis, vestram oramus paternam sanctitatem.» Numquid haec solum honoris primatum indicant? At perspicua sunt verba, nec ullo indigent commentario; et factum ipsum rem confirmat; nam Pontifex sententiam Concilii emendavit ex parte, sicque confirmavit, nec aliter effectum illa obtinuit.

125. S. Irenaeus (1) intercessit apud Pontificem Victorem ne excommunicationem fulminaret adversus episcopos orientales, qui ritum Paschae non observabant: jam vero jurisdictionem tum Pontificis intentata sententia tum Irenaei intercessio manifestant. Tertullianus (2) Romanum episcopum appellabat: *Summum Pon-*

(1) Euseb. histor. eccles. l. 5, c. 24.—(2) De pudic. c. 1.

tificem et Episcopum Episcoporum: atqui nemo dubitat pontificis et episcopi propriam et necessariam esse gubernandi subditos, etiam simul sumptos, potestatem. Pariter docet Augustinus (1) Romani Pontificis sententias *totum christianum orbem*, obligare: «A duobus venerabilibus antistitibus Apostolicae Sedis papa Innocentio et papa Zozimo, nisi correcti etiam egerint poenitentiam, toto christiano orbe, damnati sunt.» Summam autem esse Rom. Pontificis auctoritatem in universam Ecclesiam testatur etiam (2): «Jam de hac causa (Pelagii) duo Concilia missa sunt ad Sedem Apostolicam; inde etiam rescripta venerunt. Causa finita est: utinam aliquando finiatur error.» Jam vero nisi summa foret auctoritas Pontif. Romani, mansisset appellandi jus ad Ecclesiam collectim sumptam, seu generale Concilium. Denique sententia absolvimus Gelasii Pp. (3): «Sed nec illa praeterimus, quod Apostolica sedes frequenter, ut dictum est, more majorum, etiam sine ulla synodo praecedente, et absolvendi quos synodus inique damnaverit, et damnandi nulla existente synodo quos oportuit, habuerit facultatem... Quoniam sicut id quod prima Sedes non probaverat, constare non potuit; sic quod illa censuit iudicandum, Ecclesia tota suscepit.»

126. Obj. 1.º S. Cyprianus primatum Sedis Romanae quidem agnoscebat, at jurisdictionem in ceteros episcopos ei negabat: sic enim tacite arguebat in Concilio Carthaginensi Stephanum Pp. (4): «Neque enim quisquam nostrum, episcopum se episcoporum constituit, aut tyrannico terrore ad obsequendi necessitatem collegas suos adigit.»

Resp. Haec dixisse Cyprianum de episcopis Concilio adstantibus, quorum sane nullus supra ceteros potestatem habebat. Inst. 1.º Adjicit dicti rationem: «Habet omnis episcopus, pro licentia libertatis et potestatis suae, arbitrium proprium, tamque iudicari ab alio non potest, quam nec ipse potest alterum iudicare.» Ergo neque jurisdictioni Romani Pontificis subduntur episcopi juxta S. Cyprianum.

Resp. nego *conseq.* Limites enim agnoscit Cyprianus in *arbitrio* episcoporum dicens: «*pro licentia potestatis suae.*» Unde dummodo limites ejusmodi non praetergrediatur episcopus a nullo quidem potest iudicari: censebat nempe S. Cyprianus non esse tanti momenti haereticos rebaptizare vel secus, ut id episcopi cujusvis excederet potestatem. «Superest ut de hac ipsa re, quid sin-

(1) Ep. 190, (a-157).—(2) De verb. Ev. Jo. Serm. 131 (a. de verb. Ap. Serm. 2).—(3) Ep. ad episcopos Dardaniae.—(4) Apud Augustin. l. 3, de Bapt. contr. Donat. n.º 5.

»guli sentiamus proferamus, neminem judicantes, aut a jure communionis aliquem, si diversum senserit, amoventes.»

127. Inst. 2.º Non tantum in quaestionibus quibusdam plenum arbitrium concedebat Cyprianus episcopis, et a quolibet alio episcopo independens iudicium, sed in negotiis quibuslibet ecclesiasticis; ait enim (ibid.): «Expectemus universi iudicium Domini nostri »Jesu Christi, qui *unus et solus* habet potestatem, et praeponendi »nos in Ecclesiae suae gubernatione, et de acto nostro iudicandi.»

Resp. Ad fastidiosam hanc è Cypriani verbis saepe ab adversariis recoctam difficultatem tria reponam: 1.º Augustini aetate sub lite fuisse ejusmodi Cypriani acta, ut ipse testatur (1); «non »desunt, qui hoc Cyprianum non sensisse contendunt, sed sub »Jesus nomine a praesumptoribus atque mendacibus fuisse confic- »tum.» De illo autem Carthag. Concilio, ubi verba ista Cyprianum protulisse dicitur, ait Augustinus (2): «Vos profertis »Concilium Cypriani quod aut non est factum aut a ceteris uni- »tatis membris, a quibus ille non est divisus, merito superatum.»

2.º Resp. Quod solus Christus potestatem habet de episcoporum actibus iudicandi, non *universim* asseruit S. Cyprianus, sed in subjecta materia, in iis scilicet quae supra eorum potestatem non sunt. 3.º denique, cum eodem Augustino reponimus (3): «Por- »ro Cyprianus, aut non sensit omnino quod eum sensisse recitatis; »aut hoc postea correxit in regula veritatis; aut hunc quasi naevum »sui candidissimi pectoris cooperuit ubere charitatis, dum uni- »tatem Ecclesiae toto orbe crescentis, et copiosissime defendit, et »perseverantissime tenuit vinculum pacis.»

128. Obj. 3.º Augustinus Concilii generalis auctoritatem supra Romanum Pontificem constituit; ait enim quod S. Cyprianus universae Ecclesiae auctoritati obsecutus fuisset, «si »jam illo tempore veritas eliquata et declarata per plenum Con- »cilium fuisset» (4); similiter in causa Donatistarum, qui ab Episcopis Romanis fuerant damnati; dicit (5): «Restabat adhuc plena- »rium Ecclesiae universae Concilium, ubi etiam cum ipsis iudici- »bus causa posset agitari, ut si male iudicasse convicti essent, eorum »sententiae solverentur.»

Resp. Dist. seu explico Augustini verba: «restabat plenum »Concilium,» a Pontifice Rom. sejunctum; nego: aperte enim ait, «Plenarium concilium, cum *ipsis iudicibus,*» id est, romanis episcopis. *Restabat plenum Concilium* simul cum Episcopo Roma-

(1) Ep. 33 (a. 48), n. 38.—(2) L. I, contr. Crescon. n. 38.—(3) Ep. 93, n. 40.—(4) L. 2, de Bapt. contr. Donat. n. 5.—(5) Ep. 43 (a. 162), n. 19.

no; subdist. Quatenus exinde possent facilius cedere ii qui Pontifici Romano obsistebant; concedo: quasi solum possint absolute a plenario Concilio iudicia ultimo terminari; nego.

Inst. Dicit etiam Augustinus (ibid. I. de Bapt.): «Nec nos ipsi »tale aliquid auderemus asserere, nisi universae Ecclesiae concor- »dissima auctoritate firmati;» in causa, nempe, inter Stephanum PP. et Cyprianum, de *rebaptizandis haereticis*. Ergo non *respective* tantum, sed *universim* et *absolute*, nequeunt Ecclesiae iudicia nisi per universalia Concilia terminari.

Resp. Nego *conseq.* Non id ex Augustini verbis consequitur, sed hoc aliud, si quid iudicem, sat diversum; ergo *universim* nequeunt Ecclesiae iudicia nisi universae Ecclesiae concordissima auctoritate terminari. Nos quidem fatemur, cum Augustino, per universalia Concilia exhiberi istam universae Ecclesiae concordissimam auctoritatem: at pariter exhiberi tenemus per Romani Pontificis definitivas sententias; quod minime negat Augustinus, sed nobiscum fatetur etiam supra (n. 125): imo et in ea epistola, ab adversariis citata, quid ipse sentiat elucet. Loquens enim de Caeciliani, episcopi catholici, appellatione ad Rom. Pontificem in causa cum Donatistis, ait: jure noluisse Caecilianum iudicio subjici concilii Donatistarum episcoporum, «cum sibi praesertim videret apud ecclesiam transmarinam »incorruptum et integrum examen suae causae manere. Ubi si ni- »hil adversarii agere vellent, ipsi se *ab orbis terrarum* innocentis- »sima communione praeciderent:» (1). Ecce, cum non ageretur de Concilio universali, sed de causa a Rom. Pontifice dijudicanda; tamen nolentes hujus iudicio acquiescere, se ipsos a *communione orbis terrarum* praecidebant. Sententiam autem a Pontifice latam, *ultimam* vocat (ibid. n. 16.) Augustinus: «Et tamen qualis ipsius beati Melchiadis *ultima* est prolata sententia, quam »innocens, quam integra, quam provida, atque pacifica!... O virum »optimum, o filium christianae pacis, *et Patrem christianae plebis!*»

Unde intelligimus quoque, non de simplici loqui *primatu honoris* cum in hac eadem epistola (n. VII), auctoritatem laudat «Romanae »Ecclesiae, in qua semper apostolicae cathedrae viguit princi- »patus.»

129. Obj. 3.º Non pauci Pontifices Romani testati sunt, nihil in Ecclesiae canones se posse; atqui in Ecclesia et in Concilio generali potestas existit canones faciendi et mutandi; ergo supremam potestatem non habent Pontifices RR.

(1) Ep. 43, n. 18.

Resp. Dist. *maj.* Nihil posse in canones jus divinum, vel fidem attingentes; conc. Jus ecclesiasticum spectantes; nego, vel subd. Nihil possunt, ubi non adest rationabilis causa dispensandi, vel obstat bonum Ecclesiae; conc. iterum nihil *licite* posse; cum ad *aedificationem*, non autem ad *destructionem* acceperint omnem potestatem: aliter, nego.

130. Obj. 4.º Concilium Constantiense decretum edidit ses. 4.^a; «Quod Concilium generale, Ecclesiam catholicam militantem repraesentans, potestatem a Christo immediate habet; cui quilibet, cujuscumque status vel dignitatis, etiamsi Papalis existat, obedire tenetur in his quae pertinent ad fidem et extirpationem dicti schismatis et reformationem generalem Ecclesiae Dei in capite et in membris.»

Resp. 1.º Ejusmodi decretum editum a Concilio fuit dum esset acephalum duplici de causa; primo quia tres erant incerti Pontifices in Ecclesia, quae proinde divisa erat: secundo, quia nullus tunc erat cum Concilio Pontifex a quo regeretur; nam Joannes XXIII a quo unico convocatum fuerat, aufugerat a Concilio.

Resp. 2.º Martinus V in confirmatione Concilii, approbavit tantum quae *conciliariter* decreta fuerant, et non *aliter nec alio modo*.

Resp. 3.º Ex contextu Decreti deducitur, pro tempore schismatis Papa certo non existenti, editum illud fuisse: sic enim incipit Decretum: «Ipsa sancta Synodus in Spiritu S. legitime congregata, generale Concilium faciens... cui quilibet, cujuscumque status...» et cetera.

In sessione autem sequenti, etiamsi extenderit Decretum ad quodlibet Conc. generale *legitime congregatum*: tamen circumstantias easdem intellexit dicens: *super praemissis*. Atqui in priori decreto pro tempore schismatis, ad illud extirpandum, sermo erat.

Obj. 4.º S. Hieronymus (1): «Si auctoritas, ait, quaeritur, orbis major est urbe.»

Resp. Non est ad rem Hieronymi dictum; non enim de decreto ullo agitur vel Pontificis, vel Concilii generalis seu Ecclesiae universalis; sed de quadam consuetudine, quae Romae obreperat, ut diaconi quamdam supra presbyteros praecellentiam ostentarent, quod reprehendebat sanctus Doctor.

131. Obj. 5.º Totum est majus sua parte. Sed Ecclesia universalis est totum, cujus pars est Romanus Pontifex; ergo rationi et naturae adversatur, quod potestas Rom. Pontificis potestatem superet Ecclesiae universalis.

(1) Ep. ad Evagr.

Resp. Dist. *maj.* Totum *totaliter* sumptum et *quantitative* intellectum, est majus sua parte; conc. Aliter; nego *maj.* Dein dist. *min.* Sed Ecclesia universalis est totum, *totaliter* etiam sumpta (in praesenti quaestione), et *quantitative* intellecta; nego *min.* Ecclesia universalis est totum, non *totaliter*, sed ut a capite condistincta, et *virtualiter* intellecta; conc. *min.* et nego *consequentiam*.

In praesenti ergo quaestione non dicimus Pontificem Rom. potestatem habere supra Ecclesiam universam et, consequenter, supra Conc. generale simul cum eodem Rom. Pontifice intellectum; sed uti ab eodem Pontifice condistinctum. Deinde non *quantitative* comparantur ad invicem, sed *virtualiter*. Unde quemadmodum in corpore physico nihil obstat, esse in capite virtutem qua eminet supra reliquas omnes corporis partes, etiam collective sumptas, puta visivam potentiam: a pari in corpore morali, qualis Ecclesia existit, nihil obstat inveniri in capite virtutem, seu potentiam, qua super omnia emineat reliqua membra.

THESIS XIV.

Romanus Pontifex cum ex cathedra loquitur, id est, cum omnium christianorum Pastoris et Doctoris munere fungens, pro suprema sua Apostolica auctoritate, doctrinam de fide vel moribus ab Ecclesia universa tenendam definit, ea infallibilitate pollet, qua divinus Redemptor Ecclesiam suam in definienda doctrina de fide vel moribus instructam esse voluit.

132. Nota. 1.º Desumimus thesim, quoad verba etiam, ex Vaticano Conc. (1). Habes ergo, eodem explicante Concilio, quid illud indicet, *loqui ex cathedra*: nam, si privatos consulas auctores, videbis eos adjicere, vel detrahere pro lubito haec vel illa requisita, ut Pontifex ex *cathedra* sententiam ferat. Ut ista ergo, quam Ecclesia tandem definivit, gaudeat infallibilitate, opus est primo: ut loquatur Pontifex ut *Pastor et Doctor omnium christianorum*. Nam cum sit etiam pastor et Doctor singularum dioecesium, imo singularum Christi ovium, dum partes has Ecclesiae pascit et regit, (quod et singuli praestant episcopi, vel parochi) infallibilem etiam esse non asserit thesis. Secundo: oportet ut doctrina a Pontifice tradita *circa fidem vel mores* versetur. Unde si quicquam edoceret de notionibus vel factis mere physicis, puta, de legibus liquidorum vel

(1) C. Pastor aeternus, c. IV.